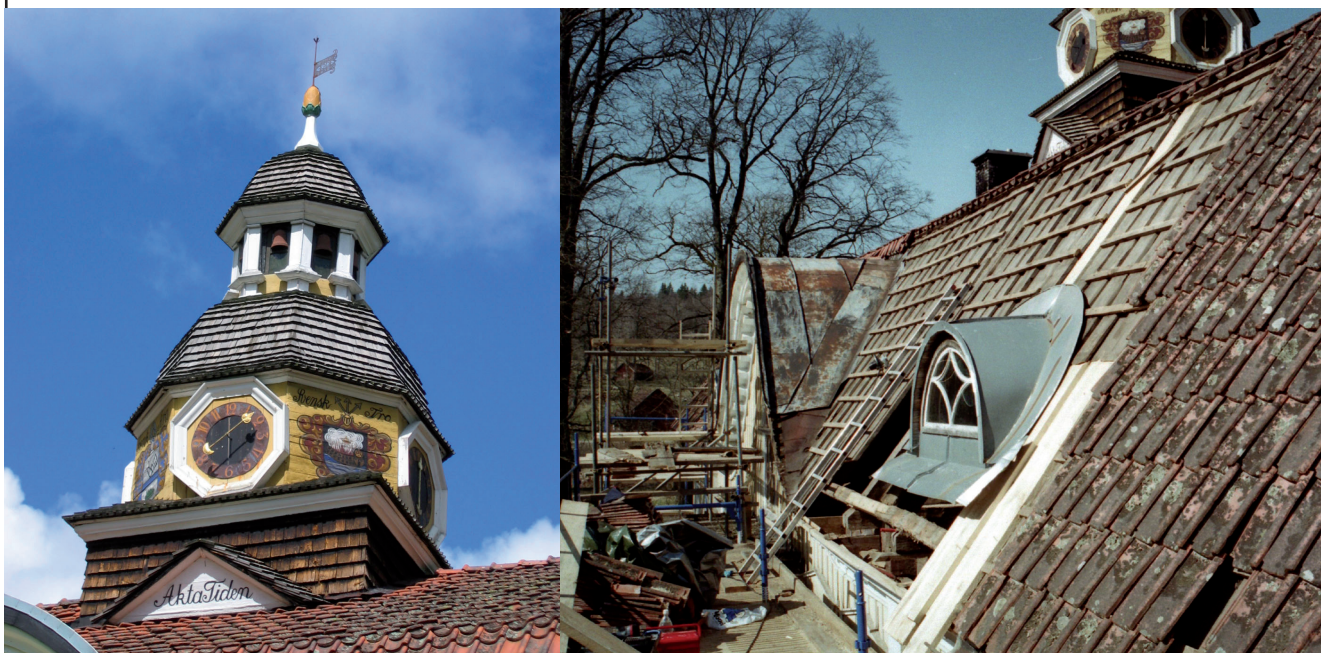
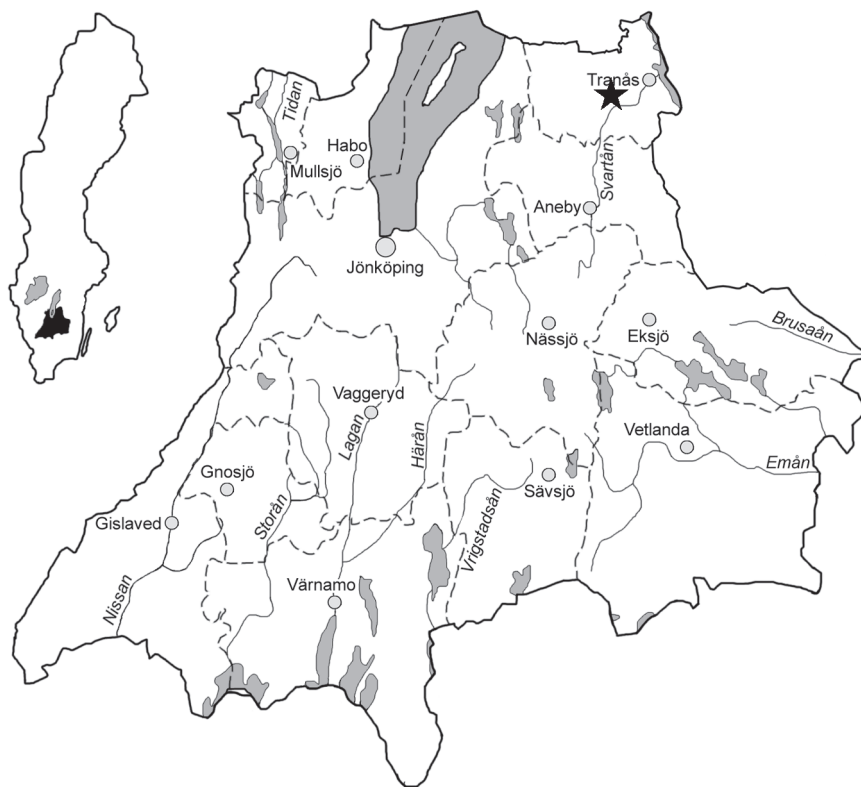

Göberga gård

Antikvarisk medverkan i samband med
partiell omläggning av yttertak på mangårdsbyggnaden.
Linderås socken i Tranås kommun,
Jönköpings län

Rapport och foto: Bo E Karlson
Grafisk design: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2013

JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM

ANTIQUARISK KONTROLL

1. ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Antikvarisk kontrollant Bo E Karlson	Rapportförfattare Bo E Karlson, Anders Franzén	Dnr. 149/01	Lst./Kommun dnr. 434-17152-02	Slutbesiktning utförd Juli 2005
Fastighetsbeteckning/Populärnamn Göberga gård, Göberga 1:34		Beslut enligt ☐ Lagen om kulturminnen m.m. ☒ Förordningen om bidrag till kulturmiljövård ☐ Plan- och bygglagen		
Län Jönköping	Kommun Tranås			
Stadsdel/Trakt	Socken/Församling Linderås	Fastighetsägare/Adressuppgifter Magnus och Charlotta Ericson Göberga 3 573 97 TRANÅS		
Ekonomisk karta Göberga 7E 6i	Koordinat x	Koordinat y		

2. BAKGRUND (bakgrundsbeskrivning, historik)

Huvudbyggnaden på Göberga uppfördes på slutet av 1750-talet. Vid 1800-talets mitt skedde en större ombyggnad då den nuvarande panelen tillkom. Delar av stommen, takkonstruktionen och tornet består av timmer som tillhört en tidigare huvudbyggnad som uppfördes på 1660-talet. Genom dendrokronologiska undersökningar har dessa dateringar kunnat fastställas. Byggnaden är uppförd av timmer i 1½ våning under ett brutet, tak med valmade gavelspetsar. Fasaden är klädd med locklistpanel som målats gul och med fönster och omfattningar i en ljusare färg.

Till huvudbyggnadens karaktär bidrar i hög grad klocktornet som rider på nacken och som till sin form har överflyttats från den tidigare huvudbyggnaden. På långsidorna finns frontoner. Den på norra sidan är troligen helt från 1700-talets mitt medan den på den södra sidan över huvudingången fick sin böjda form vid ombyggnaden vid 1800-talets mitt.

Den främre centrala gårdsmiljön består även av två flygelbyggnader. De uppfördes på 1740-talet. Den östra är genom dendrokronologi daterad till 1740-talets början och den västra flygeln torde ha tillkommit vid samma tid.

Göberga är byggnadsminne enligt Kulturminneslagen sedan 1978. Fastigheten ingår även i Säbydalens riksintresse för kulturmiljövården.

Syftet med de nedan beskrivna arbetena har varit att underhålla byggnadens tak. En tidigare etapp 1999 gällde främst de norra takfallen. Det nu föreliggande arbetet har omfattat omläggning av nedre takfallet på den södra sidan och av partier kring och på tornet. Arbetet var avsett att omfatta omläggning av taket med befintligt tegel och att reparera och justera undertaket med utbyte av läkt och skadat trävirke. Vidare att plåtbeklä och justera trävirke på frontonen och del av takfot. Dessutom tillkom restaurering av plåtarbeten på mittornet och plåtbeklädnad och justering av tak i anslutning till murstock och taknock.

3. ÅTGÄRD

Period/år	Arkitekt	Entreprenör/Hantverkare	Byggherre
2004– 2005	-	Svensk Byggtradition. Per Zackrisson Hantverkare för bl. a. plåtarbeten.	Magnus och Charlotta Ericson, Göberga
Berörd byggnadsdel	Tillstånd före renovering	Vidtagna åtgärder (med angivande av material, metoder, avvikelser från program)	
Det nedre takfallet mot söder och partier kring tornet	Tegeltak med rötskador m.m.	Arbetet innebar nedtagande av tegel och återläggning. Den underliggande panelen var lagd vertikalt med lock och med räfflor på bräderna. Panelen justerades och kompletterades i skadade delar. Därpå lades papp och ny läkt. Takfoten justerades och rötskadade delar	

Frontespisen	Plåten på frontespisen var ställvis rostangripen och färgen sliten.	byttes ut. Teglet rengjordes genom borstning. Plåtavtäckningen på frontespisen justerades och kompletterades.
Takryttaren	Takryttaren är täckt med spån och försedd med plåtavtäckningar.	På mittorn och kring murstock vid taknock gjordes en del arbeten. Mittornets plåtbeklädnad restaurerades. Vidare gjordes plåt- och omlägningsarbeten i anslutning till taknock och skorsten. Visst läckage hade tidigare förekommit.

4. KOMMENTARER (erfarenheter, kritisk granskning)

--

5. BYGGNADSHISTORISKA RÖN / HISTORISKA RÖN (nya upptäckter, datering, ev. kommande publikation)

Frontonen har ett svagt svängt överstycke som troligen tillkommit omkring 1850. Dess tidigare form bör ha varit lika med den nuvarande norra frontonen som är en trekantsfronton. Den nuvarande panelen med sin konsolfris bör ha tillkommit samtidigt.

Vid öppningen av takfotsbräderna, särskilt på östra sidan av frontonen, kunde den tidigare takfotsutformningen dokumenteras. Timmerväggen var upp till takfoten av liggande bart timmer som rödfärgad. Takstolens nedre bjälkar stack ut utanför vägglivet och var avbilade och något avrundade på sidan. De var rödfärgade. Spår av tidigare panel kunde inte konstateras. Troligen stod byggnaden fram till 1800-talets mitt med bart, liggande, rödfärgat timmer. Takstolens bjälkar stack ut likt konsoler och bar upp takfoten. Se bilder.

Tegelpannorna är stämplade Josefsdal och har troligen tillkommit vid en omläggning av taket på 1930-talet.

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv

Datum: 18 februari 2013 Underskrift: Bo E Karlson

FOTOBILAGA

Herrgårdsbyggnaden från sydost. Mittpartiet med klocktornet. Foto före restaureringen, 1992. BEK.

Herrgårdsbyggnaden från sydost. Mittpartiet med klocktornet. Foto 1992. BEK.

Herrgårdsbyggnaden från sydost under restaurering. Mittpartiet med klocktornet. Foto 2004. BEK.

Herrgårdsbyggnaden från öster. Mittpartiet med frontonen. Foto 2004. BEK. Herrgårdsbyggnaden från sydväst. Vid restaureringen av det sydöstra takfallet. Foto 2004. BEK.

Takfoten från sydost. Den blottlagda rödfärgade timmerväggen med utknut. Foto 2004. BEK.

Takfoten från sydost. Den yttre panelen och den blottlagda rödfärgade takfoten. Foto 2004. BEK.

Takfoten från insidan av vinden mot söder. Yttervägens insida och takstolar. Foto 2004. BEK.

Underpanelen för takteglet. Foto från söder. Foto 2004. BEK.

Herrgårdsbyggnaden från sydost efter restaureringen av plåtarbeten på nedre delar av klocktornet. Foto 2005. BEK.

Byggnadsvårdsrapport 2013:39
JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM